

ضرورت تشکیل بسیج

در سیر تکوین بسیج، شاید این ابهام برای برخی بوجود آید که با وجود گروه های اسلامی و انقلابی، اولاً، تشکیل و تأسیس گروه ها و نهاد های مردمی، پس از انقلاب اسلامی، فعالیت نهاد و دستگاه های دولتی ثانیاً، حضور یکپارچه مردم در پیروزی انقلاب، رفراندوم جمهوری اسلامی ایران (۹۸.۲ در صد رأی به جمهوری اسلامی) ثالثاً، چه نیازی به تشکیل بسیج بوده است؟

برای پاسخ به این مطلب، ابتدا استناد می کنیم به بیان بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران که در اندیشه تشکیل بسیج بوده اند و این برنامه حتمی امام (ره) بوده که از سال ها قبل روی آن فکر کرده بودند لذا می بایستی چنین تشکلی راه اندازی می شد تا مقصود احیاگر اسلام حاصل می شد تا پایه های اندیشه های دفاعی مردمی در زمینه های انقلاب اسلامی استوار می گشت. سپس اشاره می کنیم به شرایط و وضعیت سیاسی - اجتماعی ایران انقلابی که به طور حتم نیازمند بسیج سازی مردم و سازمان دادن به آحاد مردم برای اداره انقلاب و کشور بوده است.

دلیل این ادعا این است که بسیج مستضعفین پس از تشکیل نهاد های اساسی مردمی شکل گرفته است یعنی قبل از آن کمیته انقلاب اسلامی، جهاد سازندگی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ... تأسیس و راه اندازی شده بودند فعالیت این نهاد ها نشان داده است حداکثر بخش کوچکی از انقلاب و جامعه را تضمین می کند. فعالیت بخشی گونه هر يك از نهاد ها از یکسوی و وضعیت نیمه بورکراسی حاکم بر آن تا حدی موجب جدایی مردم از آنان می شد از سوی دیگر، رفته رفته این ذهنیت را بوجود آورد که هیچکدام از آن ها نمی توانند نمونه کاملی از حضور مردم در صحنه باشند و اجتماع آنان نیز نمی تواند نشانگر کامل از آحاد مردم باشد.

“ وقتی که انقلاب پیروز شد، امام که آمدند دیگر مسئولیت اداره کشور و درگیری با دولت های مقتدر دنیا و حضور احزاب مخالف در کشور که خیلی فراوان بودند جبهه ملی بود، این ها همه آمدند جمع شدند، آن هایی که سال ها بیرون رفته بودند، برگشتند، نهضت آزادی بود که ما هر دو آنرا در دولت موقت بکار گرفتیم، منافقین، ۱۰، ۲۰ گروه چپی از انواع کمونیست ها بودند و گروه های دیگری تشکیل شده به سرعت، کردستان حزب دمکرات راه افتاد، احزاب همه فعال شدند و توده ای ها که خیلی عقب رفته بودند اواخر دوران شاه و نیروهایشان را هم در دستگاه (پهلوی) پخش کرده بودند و تسلیم شده بودند، وارد شده بودند در تشکیلات زمان شاه صدا و سیما توی خیلی کار های فرهنگی داخل شده بودند، گروهی هم که خارج بودند، همه برگشتند، امام احساس کردند که دیگر حالا مواجهیم با تشکیلات، تشکیلات سیاسی و خیلی از آن ها هم نظامی بودند که غارت کرده بودند اموال ارتش را، کلانتری ها را، دیگر ما با يك دولت طرف نبودیم، از دولت های خارجی بودند علیه ما ولی داخل اینطور چیز ها بود، زمینه آشوب هم در جاهایی بود. مثلاً خوزستان، مثلاً بلوچستان، کردستان و ترکمن صحرا همه این ها هم بود زمینه آشوب حتی در اذربایجان و این مسائل که مطرح شد، خیلی هم خودش را نشان داد امام بسیج را اعلام می کنند ” (مصاحبه با هاشمی رفسنجانی)

از دیگر شرایط و زمینه هایی که موجب شد مسئله بسیج يك امری حتمی در دستور کار صیانت انقلاب و مردمی کردن آن قرار گیرد، حضور گروه های غیرانقلابی و به عبارتی مناسب تر غیر اسلامی و نفوذ آنان در دل جوانان و قشر فعال کشور که خطر فاصله و جدایی میان توده مردم و دولتمداران انقلابی بسیار زیاد بوده است.

“ امام زود متوجه شدند که نمی شود با این افکار دیمی توده ای، در مقابل این تشکیلات که مردم را صید می کنند و می گویند می خواهیم با عموم مردم حرف بزنیم ولی این ها رفتند توی دل مردم و از راه های خاص خودشان هم وارد شدند. هم مطبوعات داشتند برای خودشان، روزنامه ها، مجله ها و امثال اینها، خوب این رفته رفته توده را از پا در می آورد. این يك دولت که نبوده، دوره شاه خوب مردم خود به خود با رژیم شاه بد بودند، اما گروه ها هر کدام يك بخشی را صید می کردند. روز افزون هم بودند. می خواهم بگویم که اینجا يك انعطافی در افکار امام، آن افکار ناب اسلامی که داشتند، تکیه بر مردم، يك چیزی به آن اضافه شد و آن اینکه ما هم احتیاج به تشکیلات داریم که این تشکیلات يك محورش همان حزب جمهوری اسلامی بود که به ما اجازه دادند خوب پیش از انقلاب حتی اعضای شورای مرکزی را تعیین کرده بودیم. یعنی آشنایی داشتیم و شناسایی کردیم به ما اجازه دادند که حزبمان را شروع کنیم يك قدم بعدی کمیته ها خودشان تشکیل شدند، کمیته های انقلاب، امام تأیید کردند، فرمانده گذاشتند برایش، مردم جمع شدند سپاه را تشکیل دادند که سپاه هم خوب قبل از بسیج است در همان ماه های اول تشکیل شده خیلی زود جبهه ملی، نهضت آزادی و منافقین در این فکر بودند يك چیزی هم تشکیل دادند ولی خوب این که امام تشکیل دادند شورای انقلاب تأیید کرد این سپاه فعلی شد تا در همین ۷-۸ ماه بحث می شد همه این ها باز گروه بودند چیزی که تو دل مردم برود و توده مردم را تشکیلاتی بکند، تفاوت می کرد يك چیزی جایش خالی بود ایشان چون فکر بسیج را داشتند اما بسیجی که تشکیلاتی نداشت، بسیج که هر وقت می خواستند فرمان می دهند و مردم بیایند صحنه، چون این فکر نمی توانست کارایی داشته باشد در آن زمان، فکر تشکیلات بسیج افتادند و ارتش ۲۰ میلیونی به این شکل، فکر شده بعد از انقلاب است.

قبل از انقلاب ریشه فکر است ایده فکر است مبنا همانی بود که عرض کردم ولی اینکه تشکیلاتی درست بکنیم این مال بعد از انقلاب است، در همین فاصله ۷-۸ ماه ایشان به این نتیجه رسیدند ” (مصاحبه با هاشمی رفسنجانی)

علاوه بر شرایط و زمینه های سیاسی و اجتماعی انقلاب که باعث گردید بسیج مستضعفین تشکیل شود و ضرورت آن احساس شود، مسئله اساسی و مهم دفاع مبتنی بر مردم و غیرنظامیان و دفاع توسط غیرحرفه ای هاست. این مسئله در هنگام تشکیل بسیج یک امر واقعی نبود ولی به عنوان یک مسئله بازدارنده و به عبارت به تر یک موضوع پیشگیرانه مطرح بود که در صورت حمله آمریکا، استراتژی، دفاع جمهوری اسلامی ایران استراتژی دفاع مردمی است که در دیدگاه امام خمینی (ره) جای ویژه ای را در بر می گیرد. لذا امام در روز چهارم آذر ماه ۱۳۵۸ در جمع پرسنل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، خطر حمله آمریکا را جدی دانسته و گفتند شما با یک قدرتی مواجه هستید که اگر غفلت بشود مملکتتان از بین می رود. غفلت نباید بکنید و در ادامه سخنانشان تشکیل ارتش بیست میلیونی را با این عبارت که همه جا باید این طور بشود که یک مملکت بعد از یک چند سالی بشود یک کشوری با ۲۰ میلیون جوان که دارد بیست میلیون تفنگدار داشته باشد. بیست میلیون ارتش داشته باشد و بدینوسیله ارتش بیست میلیونی آغاز گردید. (صحیفه نور، جلد ۱۱، ص ۱۲۱)

“ راجع به دیدگاه امام در تشکیل بسیج، دو عامل باعث شد، تا امام به بسیج اشاره کنند، یکی اینکه امام دفاع را یک وظیفه عام مردمی می دانند و آیه و اعدو الهم ما استطعتم من قوه آیه بسیج است، حالا آرم سپاه است یعنی همه مردم موظف به آمادگی برای دفاع هستند. قطعاً امام توجه داشتند که بایستی در جامعه اسلامی تحقق پیدا کند، همه مردم آموزش های نظامی را ببینند و آمادگی دفاعی را داشته باشند. دومین مطلب این است که ما آن موقع (اوایل انقلاب) فقط کمیته های انقلاب اسلامی داشتیم که مردمی هم بود ولی در مساجد و افراد خاص، عموم مردم نبود. سپاه را داشتیم سپاه هم از جمع شدن چند تا از نهاد سیاسی و انقلابی تشکیل شده بود و باز برمی گشت به افراد خاص، عموم مردم نبود یعنی قبل از فرمان امام هیچ حرکت وسیع مردمی بر آمادگی مردمی تکیه نداشت ... این بسیج فقط برای دفاع بوده و من فکر می کنم حالا هم فرمول دفاع همه جانبه بگوئیم، باز دفاع امام در ذهن مخصوصاً آنجایی که می گویند ۲۰ میلیون جوان، ۲۰ میلیون تفنگدار یعنی دفاع مسلحانه، پس از آن وظیفه آمادگی دفاعی که تکلیف الهی است و در آیه شریفه به آن تصریح شده است، آمدند از کانال بسیج تحقق بخشیدند.”

(مصاحبه با سردار علیرضا افشار - فرمانده سابق نیروی مقاومت بسیج و رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس)

ماخذ : سایت www.Basij.ir